

Horváth István Károly
Ókortudományi és
Latin Nyelvi Verseny

SZTE-BTK Klasszika-Filológiai
és Neolatin Tanszék

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

VERSENYFELADATOK

Kultúrtörténeti teszt

2016–2017. 3., döntő forduló, 2. kategória

A versenyző neve: Osztálya:

Iskolája: Felkészítő tanára:

Pontszáma: / 49 pont

Kedves Versenyző!

Minden feladatot olvass el figyelmesen, mielőtt hozzálátnál a megoldáshoz! A tesztlap kitöltéséhez 75 perc áll rendelkezésedre. Jó munkát és sok sikert kívánnak:

a Szervezők

1. Családban marad

Válaszd meg a Iulius-Claudius dinasztia rokoni szálaival kapcsolatos kérdéseket!

Claudius császár nem volt Augustus közvetlen leszármazottja, s elsősorban nagyanyjainak köszönhetően vált alkalmassá az uralkodásra. Nevezd meg legalább az egyiket!

.....

Ki volt a dinasztia első olyan tagja, aki feleségül vette az előző császár lányát?

.....

A Iulius-Claudius dinasztia hány tagjának volt a vér szerinti apja is császár?

.....

Melyik császár okozta többek közt nagyanyja, unokaöccse és apósa halálát is?

.....

Nero és Claudius közt három különböző rokoni kapcsolat is fennállt, nevezd meg legalább kettőt!

.....

6pt		
-----	--	--

2. Relációanalízis

Ebben a feladatban összetett mondatok szerepelnek, amelyek egy állításból (= első tagmondat) és egy indoklásból (= második tagmondat) állnak. Ezek megítélésében öt lehetőség adódik: párosítsd össze az alábbi mondatokat a betűvel jelölt meghatározásokkal!

- A. Az állítás és az indoklás is igaz, köztük összefüggés van
B. Az állítás és indoklás is igaz, de nincs köztük összefüggés
C. Az állítás önmagában igaz, az indoklás azonban hamis
D. Az állítás hamis, az indoklás viszont önmagában igaz
E. Az állítás és az indoklás is hamis
- I. Tiberius nem volt hajlandó elvenni az Augustus által neki kijelölt feleséget, mert túlságosan szerette első nejét, Agrippinát.
II. Az első csapást saját testőrparancsnoka Cassius Chaerea mérte Caligulára, mert a császár egy ízben egy szenátort a Curia épületében gyilkoltatott le.
III. Neróval a halálos ítélet kimondása után Claudius Octavius végzett, mert meg akarta bosszulni a császár első felesége, Octavia halálát.
IV. A hagyomány szerint a híres cenzor, Appius Claudius Caecus vakságát Hercules okozta, mert engedélyezte római templomának lebontását.
V. Caligula azt állította, hogy édesanyja vérfertőzésből származott, mert annyira szégyellte anyai nagyapja, Agrippa alacsony származását.

Megoldások: I.; II.; III.; IV.; V.

5pt		
-----	--	--

3. Caesarok élete

Melyik császárról írta Suetonius? (az egyik császárról két szövegrész is szól!)

A cirkuszi játékok és állatviadatok egyik felügyelőjét szeme láttára láncsal korbácsolják napokon keresztül, de csak akkor ölette meg, mikor az áldozat oszlásnak induló agyveleje bűzével zavarni kezdte. Egy atellai vígjáték költőjét egyetlen kétértelmű verssoráért az Amphitheatrum arénájának közepén elevenen megégetett. Egy római lovagot a vadállatok elé vetett, és mikor az hangos szóval ártatlanságát hangoztatta, kivezettette, kivágatta nyelvét, s úgy küldte vissza az arénába.

.....

Születése napját, mely a plebeiusi cirkuszi játékok idejére esett, alig engedte megünnepelni; végül csupán egy kétfogatú kocsiszámmal bővíthették a műsort. Megtiltotta, hogy templomokat, áldozó- és egyéb papi személyeket szenteljenek neki; szobrait és mellszobrait is csak engedélyével állíthatták fel, feltételül szabta azonban, hogy nem az istenszobrok, hanem csupán az épület díszítményei között.

.....

Tragédiákban is álarcos, színpadi ruhás szerepet vállalt, ilyenkor az istenek és hősök, valamint az istennők és hősnők szerepét hozzá és mindenkori szeretőjéhez hasonlatos álarcban kellett a színészeknek eljátszaniuk. Többek között a „Vajúdó Canace”, az „Anyagyilkos Orestes”, a „Megvakított Oedipus” és a „Dühöngő Hercules” szerepében is fellépett. Erről az utójára említett darabról mesélik, hogy a bejáratnál őrtálló fiatal újonc, látva, hogy a császárt a szerepnek megfelelően felékesítik, majd megbilincselik, odarohant, hogy segítségére siessen.

Még a róla és hozzátartozóiról keringő gyalázkodó, rosszindulatú szóbeszédet, gúnyverseket is nyugodtan és egykedvűen vette tudomásul, gyakran hangoztatván, hogy „szabad államban legyen szabad a nyelv meg a gondolkodás is”. És mikor a senatus az effajta büntények és bűnözők üldözésére bírósági eljárást javasolt, azt mondta: „Nincs annyi időnk, hogy még ilyen ügyekbe is belebonyolódjunk.”

Alakjában volt valami méltóság, akár állt, akár ült, leginkább mégis ha heverőjén pihent. Teste hatalmas és nem vézna, ősz haja és telt nyakszirtje megszépítette arcát. Járás közben nem vált előnyére, hogy térde rogyadozott, és akár vidám volt, akár komoly, sok minden elcsúfította: illetlen nevetése például; még rútabb volt, ha haragudott, ilyenkor habzott a szája és folyt az orra, ehhez járult még, hogy nyelve is nehezen forgott, amúgy is mindig remegő feje pedig minden mozdulatnál csak még inkább ide-oda járt.

5pt		
-----	--	--

4. Kakukktojás

Az alábbi, Héraklész életével, munkáival és kultuszával kapcsolatos felsorolásokból válaszd ki a kakukktojást, s indokold is meg választásod!

Figyelem: csak a fenti témákkal (Héraklész kultusza és a hozzá kapcsolódó mítoszok) kapcsolatos megoldás és indoklás fogadható el, így például az a megfejtés, hogy „Diomédész lovai” jelentik a kakukktojást, mert belőlük több van, nem egy, nem fogadható el.

szülő nők, győzelem, részegek, eskü, kereskedők

Kakukktojás:; Indoklás:

lernéi hidra, kerünieiai szarvas, erümanthoszi vadkan, krétai bika, Diomédész lovai

Kakukktojás:; Indoklás:

Nesszosz, Linosz, Erginosz, Alkésztisz, Antaiosz

Kakukktojás:; Indoklás:

Alkméné, Meleagrosz, Medusza, Plutón, Hermész

Kakukktojás:; Indoklás:

8pt		
-----	--	--

5. Amikor Hercules és egy császár találkozik...

Az alábbi, az Apocolocyntosis című műről szóló szövegből néhány szó kimaradt – írd be őket!

A mű egyik jelenetében (ki?) elküldi Herculest az elhunyt Claudiushoz, akit egy (ki?) műveiből származó sorral szólít meg, a császár pedig ugyanígy válaszol – bár a félisten először azt hiszi, hogy elérkezett a (hányadik?) munkája. A korábbi feladatok közül egyet fel is idéz neki Claudius: neki Hercules temploma előtt bíraskodva sokkal több trágyságot kellett eltakarítania, mint a hősnek (honnan?) Mint az ennyiből is kiderülhet, a műben (ki a szerző?) humorosan közelíti meg Claudius halálát, akiről (ki?) fogyatékoságai miatt azt mondta, hogy a természet csak elkezdte, de nem fejezte be. Bár Claudiusnak erényei is voltak szép számmal, a nagy történetíró, (ki?) biztatására például maga is historiográfiai munkákba kezdett, az Apocolocyntosis sokkal inkább a császár hibáira koncentrál, a mű fő témája pedig a keleti eredetű, de a hagyományos római vallástól idegen (mi?), amit teljesen nevetségessé tesz azzal, hogy bemutatja, ahogy Claudius átesik ezen.

8pt		
-----	--	--

6. Elfogtunk egy levelet...

Ki írhatta és kinek az alábbi fiktív leveleket?

Imádott férjem,

Távolléted alatt sokat gondolkoztam, s úgy döntöttem, hogy nem lehetne alkalmasabb férjet találni gyönyörű lányod számára fiamnál, akit nem más nevelt, mint a bölcs Seneca. A kedvenc gombáddal várlak haza!

Csókol nejed,

.....

Szeretett sógorom,

Elhiszem neked, hogy Róma hideg utcáinál sokkalta kellemesebb mindaz, amit Capri szigete nyújt számodra, legyen szó akár Itáliáról, akár szeretőkről, de legfőbb ideje lenne hazatérned. Seianus a trónodra vágyik, s gondolj csak bele... Ki másnak állt volna érdekében drága fiad halála, ha nem neki...?

Ölel,

.....

Na idehallgass,

Fiaddal együtt derekasan küzdöttetek az arany Róma dicsőségéért Júdeában, s ennek elismeréséül, valamint mérhetetlen kegyelmem kinyilvánításaként úgy döntöttem, hogy nem végeztetek ki. De ha azt hiszed, hogy még egyszer büntetlenül hagyom, hogy te szunyókálsz, miközben e hatalmas művész – azaz én magam – legújabb költeményét olvassa fel, akkor nagyon súlyosan tévedsz!

Pénteken várlak a felolvasásomra,

.....

Drága barátom,

Nem érdekel, mit szól majd a sok önfejű, felfuvalkodott gazdag előkelő, s az összes vén bolond a szenátusban, én bizony úgy döntöttem, hogy nincs nálad alkalmasabb személy a konzulságra!

Államunk végre biztos lábakon áll majd, méghozzá rögtön négyen!

Csak ne hasogatna ennyire a fejem...

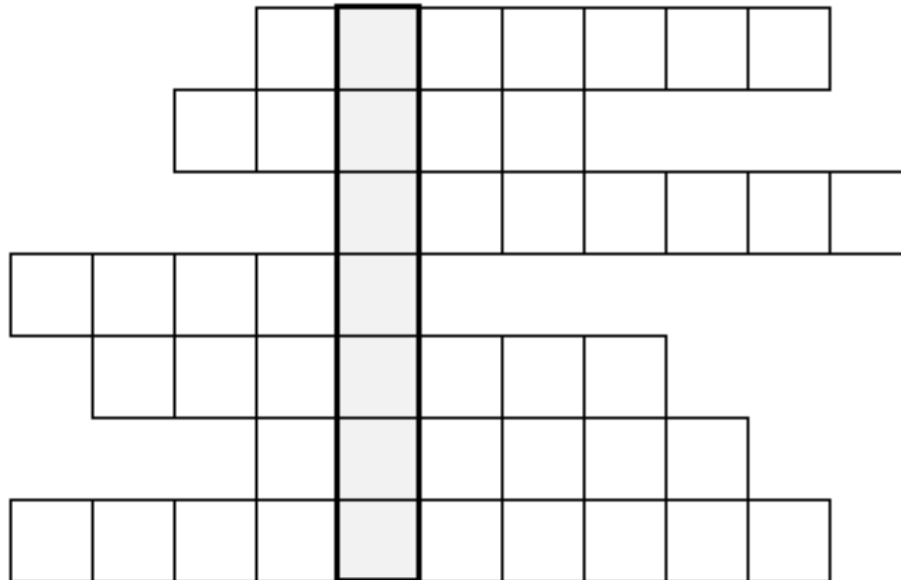
Remélem, rendesen etetnek,

.....

8pt		
-----	--	--

7. Keresztrejtvény

Töltsd ki a rejtvényt, s felelj a kiemelt oszlopban olvasható megfejtéssel kapcsolatos kérdésekre!

1. Nero második feleségének neve Sabina volt
2. Tiberius testőrparancsnokaként hatalomra segítette Caligulát, aki később halálba kényszerítette
3. Történetíró, aki maga is átélte a római tűzvészt, melyről később részletesen beszámolt
4. Tiberius édesanyja, Augustus harmadik felesége
5. Vespasianus által Rómába hozott és felszabadított zsidó történetíró: Josephus
6. Galliai felkelése közvetlenül előidézte Nero bukását
7. Caligula édesapja, kitűnő hadvezér

A megfejtésben olvasható néven a dinasztia több tagja ismert, de közülük a leghíresebbnek az apja is, férje is császár volt. Melyikük ki volt?

Az apa:

A férj:

9pt		
-----	--	--